

Talousvaliokunnan mietintö 15/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 16 päivänä huhtikuuta 1996 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 16/1996 vp laiksi panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Asiantuntijat

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Olli Paaja ja vanhempi hallitussihteeri Seppo Tanninen valtiovarainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Antti Leinonen ja lainsäädäntöneuvos Marjut Jokela oikeusministeriöstä, lakimies Pirjo Kyyrönen Rahoitustarkastuksesta, rikosylitarkastaja Kimmo Hakonen keskusrikospoliisista, kuluttaja-asiamies Erik Mickwitz sekä puheenjohtaja Mika Ollila Suomen Panttilainauslaitosten Yhdistyksestä.

Hallituksen esitys

Lakiehdotuksen mukaan panttilainaus-toiminnalla tarkoitetaan liiketoimintana harjoitettavaa rahalainojen antamista luonnollisille henkilöille irtainta panttia vastaan. Panttilainauslaitos ei saa ottaa vastaan talletuksia tai muita takaisin maksettavia varoja yleisöltä. Lainansaaja ei ole henkilökohtaisesti vastuussa lainasta. Pantti, joka voi olla vain käteispannti, on ainoa lainan vakuus.

Panttilainauslaitoksen perustamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettyä sitä valvovan rahoitustarkastuksen ja asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

Panttilaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos laissa säädettyjen toimintaedellytysten katsotaan olevan olemassa. Valtiovarainministeriö voi laissa säädettyin edellytyksin peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan.

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksen ja sen muutosten vahvistamista sekä ohjesääntöä koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava rahoitustarkastukselle ne panttilainauslaitoksen osuuskien omistajat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia osakepääomasta tai joiden osuus tuottaa vähintään kymmenen prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta taikka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitosten hallinnossa sekä omistusten suuruus. Jos Rahoitustarkastus havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, voi Rahoitustarkastus kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Ehdotuksen mukaan panttilainauslaitoksella ei enää tarvitse olla varatoimitusjohtajaa.

Panttilainauslaitoksen tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslain ja panttilainauslain säännöksiä. Laissa säädettyissä tapauksissa rahoitustarkastuksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja.

Panttilainauslaitoksen kiinteistöomistusta ehdotetaan rajoitettavaksi. Panttilainauslaitos saa omistaa vain panttilainaus-toimintaa varten tarvittavia kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia. Muita kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia panttilainauslaitos saa omistaa vain erityisestä syystä Rahoitustarkastuksen luvalla.

Laina-aika saa olla enintään yksi vuosi. Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakustannukset. Täl-

lön korko ja muut lainakustannukset saadaan laskea siten, että jokainen alkava kuukausi lainajan alkamispäivästä lasketaan täydeksi kuukaudeksi. Laina voidaan uudistaa.

Asunto-osakkeiden realisointia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että tällaiset osakkeet voidaan omistajan vaatimuksesta myydä myös kiinteistövälittäjän välityksellä. Välittäjän välityksellä osakkeet on myytävä viimeistään neljän kuukauden kuluttua lainansaajalle ilmoitetusta lainan erääntymisestä, mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumusta pitempään myyntiaikaan. Jos pitempään myyntiaikaan ei suostuta, pantti siirtyy myytäväksi huutokaupalla.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan panttilainauslaitos saa ostaa pantin itselleen julkisessa huutokaupassa. Panttilainauslaitoksella on oikeus myydä näin hankkimansa tavarat. Arvopaperimarkkina- ja arvopaperit on myytävä arvopaperimarkkina- lain mukaisessa julkisessa kaupankäynnissä myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan.

Panttilainauslaitoksen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä lainansaajalle tai siirronsaajalle, mikäli ylijäämää on 300 markkaa tai enemmän. Panttilainauslaitoksella ei ole velvollisuutta maksaa ylijäämälle korkoa. Panttilainauslaitos ei saa periä pantin myynnistä syntyneitä alijäämiä.

Panttilainauslakiin ehdotetaan lisättäväksi myös rahanpesua koskevat säännökset.

Valiokunnan kannanotot

Valtiovarainministeriö on valiokunnassa käydyn asiantuntijakuulemisen ja valiokunnan havaintojen johdosta lähettänyt valiokunnalle neljä muistiota, jotka sisältävät lisäyksiä, poistoja, muutoksia ja tarkennuksia hallituksen esityksen sisältämään lakiehdotukseen ja sen perusteluihin. Valiokunta on ottanut nämä ehdotukset huomioon.

Lakiehdotus sisältää rahanpesua koskevat säännökset, jotka periaatteessa ovat saman sisältöiset kuin luotto- ja rahoituslaitoksia sekä sijoituspalveluyrityksiä koskevassa lainsäädännössä.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan rahanpesun vastustamiseksi tarkoitettua säännöstöä

ollaan parhaillaan uudistamassa ja tehostamassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä nykyisestä kaksiporlaisesta ilmoitusjärjestelmästä voidaan siirtyä yksiporlaiseen järjestelmään. Nykyisin esimerkiksi pankit ilmoittavat epäilyistä Rahoitustarkastukselle, joka puolestaan tekee ilmoituksen esitutkintaviranomaiselle.

Valiokunta katsoo, että siirtyminen yksiporlaiseen järjestelmään, jossa ilmoitusten vastaanotto keskitettäisiin yhteen selvittelykeskukseen, olisi tarkoituksenmukaista. Selvittelykeskus voisi valiokunnan mielestä toimia esimerkiksi poliisitoimen osana.

Nykyiset rahanpesusäännökset ovat valiokunnan mielestä tarpeettoman ahtaat, kun ilmoitukset esitutkintaviranomaiselle tehdään tutkintaa varten. Valiokunta yhtyy poliisiviranomaisten lausuntoihin, joiden mukaan säännökset tulee kirjoittaa siten, että niiden perusteella poliisiviranomainen voi suorittaa ennaltaehkäisevää seurantaa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rahanpesusäännöksiä uudistettaessa viranomaisen toimintamahdollisuuksia lisätään ja muun muassa poliisin tiedoksisaantioikeutta selkeytetään ja syyttäväviranomaisen tiedonsaantioikeus varmistetaan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rahanpesuun voidaan puuttua tehokkaasti. Rikosten selvittämisen ohella on kiinnitettävä huomiota rikosten estämiseen ja paljastamiseen sekä rikoshyödyn jäljittämiseen ja poistamiseen.

Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavin muutoksin.

1 §: Valiokunta on selventänyt pykälän sanamuotoa siten, että panttilainauslaitos ei saa ottaa vastaan talletuksia tai muita takaisin maksettavia varoja yleisöltä.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan siihen on oikeus ainoastaan talletuspankilta.

5 a ja 5 b §: Lakiehdotuksen mukaan panttilainauslaitoksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

Valiokunta on muuttanut tiedonkulun varmistamiseksi säännöksiä siten, että toimiluvan peruuttaneen viranomaisen eli valtiovarainministeriön on ilmoitettava peruuttamisesta kaupparekisterille.

7 §: Säädöskokoelmanumero on muutettu nykyisen kirjoitustavan mukaiseksi.

11 §: Hallituksen esityksessä pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta,

jonka mukaan panttilainauslaitoksen on toimitettava rahoitustarkastukselle selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Valiokunta toteaa, että ensisijainen vastuu siitä, miten pantit säilytetään ja millä tavoin ne on vakuutettu, on panttilainauslaitoksella.

13 §: Pykälän 1 momentissa oleva tilintarkastuslain säädöskokoelmanumero on muutettu vastaamaan uutta kirjoitustapaa ja osakeyhtiölain säädöskokoelmanumero on poistettu tarpeettomana.

Pykälän 2 momentissa oleva tilintarkastajien valitsemista ja kelpoisuutta koskeva säännös on muutettu kirjoitustavaltaan yhteisöläinsäädännössä omaksutun käytännön mukaiseksi.

14 a §: Valiokunta on kielellisesti selkiyttänyt pykälän sanamuotoa.

15 §: Valiokunta on poistanut ehdotetun uuden 1 momentin, jonka mukaan panttilainauslaitoksen on todettava asiakkaansa henkilöllisyys.

Säännös on tarpeeton, koska pykälässä on jo selvollisuus osoittaa todistettavasti henkilöllisyyttä.

Lisäksi valiokunta on täsmentänyt tunnistamistietoja ja niiden säilyttämistä koskevaa säännöstä vastaamaan rahanpesudirektiivin säännöstä.

Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tunnistamistiedot, jotka koskevat panttaajan henkilöllisyyttä ja lainanantoon liittyvää liiketoimintaa, on säilytettävä mahdollisimman luotettavalla tavalla siten, ettei muilla kuin kyseisellä panttilainauslaitoksella ole mahdollisuutta saada niitä käyttöönsä. Tunnistamistietojen säilyttämismenettely perustuu rahanpesudirektiiviin. Direktiivin tarkoituksena on estää rahanpesu ja mahdollistaa epäiltävien rahanpesutapausten selvittäminen. Direktiivin mukaisesti säilyttämismenettely koskee sekä asiakkaan eli panttaajan henkilöllisyyttä koskevia että lainanantoon liittyviä liiketoiminnallisia tietoja.

Panttaajan henkilöllisyydestiedoilla tarkoitetaan panttaajan nimeä, asuinpaikkaa, sosiaaliturvatunnusta ja allekirjoitusta. Lainanantoon liittyvillä liiketoiminnallisilla tiedoilla tarkoitetaan lähinnä lainan järjestysnumeroa, vakuuskuvausta, lainan pääoman suuruutta ja muita lainaehtoja. Tiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla siten suojattuina, ettei muilla kuin panttilainauslaitoksella, jolle tiedot on luovutettu, ole mahdollisuutta saada niitä käyttöönsä. Käytännössä panttilainauslaitosten tulisi luottolaitosten tavoin ja niissä käytettävien turvallisuusjärjestel-

mien mukaisesti arkistoida ja säilyttää panttauksen ja lainanannon yhteydessä annetut tunnistamistiedot sekä lainakannasta myöhemmin poistuneiden lainojen panttikuitit ja niissä olevat tunnistamistiedot. Huutokaupan kautta aktiivisesta lainakannasta poistuneista lainoista tulisi samalla tavalla säilyttää kutakin panttivakuutta yksilöivä tunnistamisasiakirja. Tunnistamisasiakirjasta ilmenevät edellä mainitut tunnistamistiedot. Edellä tarkoitettujen asiakirjojen ohella vastaavat tiedot tulisi nykyisen käytännön mukaisesti säilyttää yhtä luotettavalla tavalla myös atk-ohjelmissa, joista tulisi käydä ilmi myös, mistä lähteestä tunnistamistiedot ovat peräisin.

Tunnistamistiedot on direktiivin mukaisesti säilytettävä muun muassa mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten ainakin viisi vuotta asiakassuhteen tai liiketoimen päättymisestä.

16 §: Voimassa olevan lain mukaan milloin panttikuitti on siirretty nimetylle henkilölle, siirronsaaajan on ilmoitettava siirrosta asianomaiselle panttilainauslaitokselle uhalla, että siirronsaaaja menettää oikeutensa lunastaa pantti.

Hallituksen esityksessä pykälän 3 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoitusvelvollisuus on siirtäjällä. Siirrosta on ilmoitettava käymällä henkilökohtaisesti asianomaisessa panttilainauslaitoksessa.

Valiokunta on poistanut muutosehdotuksen, joten säännös pysyy voimassa olevan lain mukaisena. Jos ilmoitusvelvollisuus olisi siirtäjällä, hän voisi laiminlyödä siirtoilmoituksen tekemisen. Tämä saattaisi johtaa siirronsaaajan oikeuden loukaamiseen ja antaa mahdollisuuden väärinkäyttöksiin.

Henkilökohtaisen käynnin asettaminen tehokkuuden edellytykseksi on poikkeuksellista. Siirtäjälle hankalassa menettelyssä on ongelmallista myös se, että siirtäjä siirtoilmoituksen tekijänä ei toimisi omassa intressissään vaan siirronsaaajan oikeuksien turvaamiseksi.

19 §: Pykälän 2 momentin mukaan lainantajalla tai panttikuitin haltijalla olisi oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakustannukset.

Säännöksestä on selvyden vuoksi poistettu lainanottaja. Säännöksen tarkoituksena on, että lunastajana on aina panttikuitin haltija riippumatta siitä, onko hän alkuperäinen lainanottaja vai panttikuitin siirronsaaaja.

Pykälän 3 momenttiin on tehty terminologinen tarkistus yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi ja epäselvyyksien välttämiseksi.

22 §: Edellä olevaan viitaten myös tämän pykälän 2 momentista, joka koskee suostumuksen antamista pantin myymiseen, ehdotetaan poistettavaksi lainanottaja. Lisäksi korjataan kirjoitusvirhe.

24 §: Pykälässä sana ”kaupassa” korvataan sanalla ”kaupankäynnissä”.

26 §: Pykälän 1 momentissa oleva muutosehdotus, joka koskee panttikuitin katoamisen todistettavaa ilmoittamista, on tarpeettomana poistettu. Todistustaakka katoamisilmoituksen asianmukaisesta tekemisestä on myös voimassa olevan lain mukaan ensisijaisesti ilmoituksentekijällä.

27 §: Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 11) oleva viittaus koskee 26 §:n 2 momenttia eikä 26 b §:ää.

28 a §: Valiokunta on muuttanut pykälässä olevat rahanpesua koskevat säännökset yhdenmukaisiksi luottolaitostoinnasta annetun lain rahanpesusäännösten kanssa. Säännöksillä pannaan täytäntöön rahanpesudirektiivi panttilainauslaitoksia koskevilta osin.

33 §: Pykälässä säädetään tietojenantovelvollisuudesta. Pykälän 2 momentin mukaan panttilainauslaitoksella on velvollisuus antaa muutoin salassa pidettäviä tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

Valiokunta on muuttanut poliisiviranomaisen esitutkintaviranomaiseksi yhdenmukaisesti muiden vastaavien säännösten kanssa.

35 §: Pykälän 2 momentissa, jota ei hallituksen esityksessä ehdoteta muutettavaksi, sääde-

tään panttilainauslaitoksen tilintarkastajan korvausvelvollisuudesta.

Valiokunta on poistanut momentin, koska tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 44 §:ssä.

Edellä olevan johdosta hallituksen esityksessä ehdotettu uusi 3 momentti siirtyy 2 momentiksi.

37 §: Valiokunta on täydentänyt pykälän 2 momenttia siten, että 28 a §:n 2 momentin vastaisesta ilmoituksen tekemisen paljastamisesta tuomitaan rikoslain salassapitorikoksia koskevien säännösten mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

38 §: Valiokunta on täydentänyt rangaistus-säännöstä siten, että lain 1 §:n 1 momentissa olevan kiellon ottaa vastaan talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja rikkomisesta rangaistaan 38 §:n mukaan.

Valiokunta toteaa, että rikoslain 32 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan rahanpesuepäilyä koskevan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti rangaistaan rahanpesun tapaan kätkemisrikoksena.

38 a §: Valiokunta on lisännyt lakiin rangaistussäännöksen panttaajan tunnistamisvelvollisuuden ja tunnistamistietojen säilyttämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta.

Luottolaitostoinnasta annetussa laissa on vastaava rahanpesudirektiivin perustuva säännös.

Päätösehdotus

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 18 päivänä joulukuuta 1992 panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 8 ja 9 § ja 11 §:n 3 momentti (poist.),

muutetaan 1 ja 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 10 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 12 §:n 2 momentti, 13 § (poist.), 14 §:n 3 momentti, 15 §, (poist.) 17 §:n 1 momentti, 18 ja 19 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §:n 2 ja 3 momentti, 24 (poist.) ja 25 §, 26 §:n (poist.) 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 32 (poist.) ja 33 § (poist.), 34 §:n 1—3 momentti, 35 § (poist.), 37 §:n 2 momentti sekä 38 ja 40 §,

sellaisena kuin näistä on 37 §:n 2 momentti laissa 609/1995, ja

lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 5 a, 5 b, 11 a, 13 a ja 14 a §, (poist.) 22 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 22 a, 28 a ja 28 b §, (poist.) 30 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 31 §:ään uusi 2 momentti (poist.) sekä lakiin uusi 38 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Panttilainauslaitos on panttilainaus toimintaa varten perustettu osakeyhtiö, joka on saanut siihen toimiluvan. Panttilainaus toiminnalla tarkoitetaan tässä laissa liiketoimintana harjoitettavaa rahalainojen antamista luonnollisille henkilöille irtainta panttia vastaan (*poist.*). *Panttilainauslaitos ei saa ottaa vastaan talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja yleisöltä.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 luku

Perustaminen

4 ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 a §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

5 b §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

7 §

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksessä on sen lisäksi, mitä osakeyhtiölaissa (734/1978) säädetään, määrättävä:

(1 mom. 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

10, 11 ja 11 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Hallinto ja tilintarkastus

12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 §

Panttilainauslaitoksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/1994), osakeyhtiölaissa (*poist.*) ja tässä laissa säädetään.

Panttilainauslaitoksen yhtiökokouksen on kutakin tilikautta varten valittava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja yksi varatilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

13 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Liiketoiminta

14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 a §

Antamastaan lainasta panttilainauslaitoksella on oikeus periä koron lisäksi korvaukset, jotka vastaavat lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia. Panttikuittiin 17 §:n 1 momentin mukaisesti merkittyä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaaajan vahingoksi.

15 §

(1 mom. (*poist.*))

Panttilainauslaitos ei saa vastaanottaa pantattavaksi tarkoitettua esinettä, ellei panttaaja osoita todistettavasti henkilöllisyyttään ja ole täysi-ikäinen tai jos on syytä epäillä, ettei panttaajalla ole oikeutta pantata esinettä. Tunnistamistiedot, jotka koskevat panttaajan henkilöllisyyttä ja lainanantoon liittyvää liiketoimintaa, on säilytettävä luotettavalla tavalla siten suojattuina, ettei muilla kuin panttilainauslaitoksella, jolle tiedot on luovutettu, ole mahdollisuutta saada niitä käyttöönsä. Tunnistamistiedot on säilytettävä (*poist.*) vähintään viiden vuoden ajan asiakassuhteen tai liiketoimen päättymisestä.

16 §

(3 mom. kuten voimassa olevassa laissa)

17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

19 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(*Poist.*) Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakustannukset. Tällöin korko ja muut lainakustannukset saadaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 12 § 2 momentin estämättä laskea siten, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan täydeksi kuukaudeksi.

Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja *panttikuitin haltijan* välillä.

21 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

22 §

Panttilainauslaitos ei saa myydä panttia aikaisemmin kuin kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kahden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, ellei (*poist.*) panttikuitin haltija anna *suostumustansa* pantin myymiseen aikaisemmin. Panttikuitin haltijan suostumuksetta pantin saa myydä myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä vain, jos siihen on kausivaihtelun tai muun pantin myyntihintaan vaikuttavan syyn johdosta perusteltua aihetta.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

22 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

24 §

Arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut arvopaperit on kuitenkin 22 §:n 1 momentin estämättä myytävä arvopaperimarkkinalain 3 luvun mukaisessa julkisessa kaupankäynnissä myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan.

25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

(1 mom. kuten voimassa olevassa laissa)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

27 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

28 a §

Panttilainauslaitoksen on asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvitettävä perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle, jos se havaitsee, että ne poikkeavat tavanomaisesta niiden rakenteen tai suuruuden suhteen, *laitoksen koon tai sen sijainnin osalta* tai että niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka että ne eivät sovi yhteen asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoimien kanssa (*poist.*).

Jos panttilainauslaitoksella on edellä tarkoitettua huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien panttien laillista alkuperää, on sen *ennen liiketoimen loppuun suorittamista* keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä siitä sekä *aina* viipymättä ilmoitettava (*poist.*) asiasta rahoitustarkastukselle (*poist.*) ja annettava sille sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Jos liiketoimen keskeyttäminen tai siitä kieltäytyminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen edunsaajan selville saamista, voidaan liiketoimi kuitenkin suorittaa, jonka jälkeen asiasta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle. Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu tai muulle kolmannelle henkilölle. Rahoitustarkastus saa rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain tämän pykälän 4 momentissa tarkoitettua rikollisen toiminnan vastustamiseen.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos rahoitustarkastus sille ilmoitettujen tai muutoin hankkimiensa tietojen perusteella katsoo, että on syytä epäillä kysymyksessä olevan rikoksesta peräisin olevan pantin todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai niihin kohdistuvien määräämistöiden tai oikeuksien peittäminen tai häivyttäminen, sen on ilmoitettava asiasta asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle (*poist.*). Rahoitustarkastus voi samanaikaisesti antaa panttilainauslaitokselle määräyksen pidättyä suorittamasta liiketoimintaa enintään seitsemän päivän ajaksi, jos tällainen pidättyminen on tarpeen esitutkintatoimenpiteitä varten.

28 b §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Erinäiset säännökset

30—32 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

33 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Panttilainauslaitoksella on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

Panttilainauslaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja luottolaitostoinnasta annetun lain (1607/1993) 2 §:ssä tarkoitettulle samaan konserniin kuuluvalla luottolaitokselle, jos tiedon antaminen on vastaanottavan luottolaitoksen riskien hallinnan kannalta tarpeen.

34 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

35 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä uusi 3 mom.)

37 § (uusi)

(1 mom. kuten voimassa olevassa laissa)

Rangaistus 33 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ja 28 a §:n 2 momentin vastaisesta ilmoituksen tekemisen paljastamisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 ja 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

38 §

Joka

1) rikkoo 1 §:n 1 momentissa, 14 a, 15, 18 tai 20 §:ssä, 22 §:n 3 momentissa, 23 §:ssä tai 25 §:n 3 momentissa säädettyä kieltoa, tai

(2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, panttilainausrikkomuksesta sakkoon.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

38 a § (uusi)

Joka rikkoo 15 §:ssä säädetyn panttaajan tunnistamisvelvollisuuden tai tunnistamistietojen säilyttämistä koskevan velvollisuuden, on tuomittava tunnistamisvelvollisuuden rikkomisesta sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

40 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tuulikki Härmäläinen /sd, varapuheenjohtaja Seppo Kääriäinen /kesk, jäsenet Arto Bryggare /sd, Paula Kokkonen /kok, Martti Korhonen /vas, Riitta Kor-

honen /kok, Pekka Kuosmanen /kok, Leena Luhtanen /sd, Erkki Partanen /sd, Vuokko Rehn /kesk, Ola Rosendahl /r, Matti Ryhänen /kesk, Juhani Sjöblom /kok, Sakari Smeds /skl, Osmo Soininvaara /vihr ja Janne Viitamies /sd.

